gemeente Opsterland

008676708

RAADSVOORSTEL

MET BESLUIT

Raadsvergadering	**:**	7 juni 2021
Agendapunt	**:**	
Onderwerp	**:**	Vaststellen Regionale Energie Strategie 1.0
Portefeuillehouder	**:**	Rob Jonkman

Beetsterzwaag, 4 mei 2021

Voorstel

1. De Regionale Energiestrategie Fryslân (RES 1.0) en de bijbehorende Regionale Structuur Warmte Fryslân vast te stellen.

Inleiding
De Regionale Energie Strategie (RES) is een onderdeel van de afspraken uit het nationale klimaatakkoord. De doelstelling van het klimaatakkoord is om de nationale uitstoot van CO2 in 2030 met 49% te verminderen ten opzicht van 1990, en met 100% te verminderen in 2050. Daartoe zijn doelstellingen opgesteld vanuit vijf 'sectortafels'[1]. Voor de doelstellingen uit de sectortafels 'Gebouwde omgeving' en 'Elektriciteit' is in 30 energie-regio's, op initiatief van gemeenten, provincies en waterschappen, gewerkt aan Regionale Energie strategieën. Fryslân is één van deze regio's.

Aan elke regio in Nederland is gevraagd om daarin aan te geven:
a) hoeveel grootschalig duurzame elektriciteit er op land opgewekt wordt in 2030, als bijdrage aan de landelijke totale doelstelling van 35 terreawattuur (TWh.);
b) wat de regionale mogelijkheden zijn voor de duurzame warmte voor de warmtetransitie in de gebouwde omgeving.
c) zoekgebieden aan te wijzen die geschikt zijn voor de (grootschalige) opwek van elektriciteit met zon en wind.

Op 11 mei 2020 heeft u ingestemd met de concept RES. Sindsdien is gewerkt aan het opstellen van de RES 1.0. De RES 1.0 wordt vóór 1 juli door de regiegroep RES aangeboden aan het nationale programma RES. Daarom wordt de provincie, gemeenten en het Wetterskip Fryslân gevraagd om de RES 1.0 voor die datum ter besluitvorming aan te bieden aan hun raden (en provinciale staten).

Beoogd effect en/of resultaat
Door de RES 1.0 vast te stellen committeert de raad zich aan de eigen - en Friese ambitie voor duurzame energie voor 2030 en de afspraken uit het Klimaatakkoord.

Argumenten
1.1 De RES 1.0 is tot stand gekomen door provincie brede samenwerking.
In de regio Fryslân is door alle Fryske gemeenten, provincie, Wetterskip en netbeheerders samen met stakeholders, gewerkt aan de opstelling van de eigen Regionale Energiestrategie (RES). Het is de verwachting dat de besturen van al deze organisaties ervoor kiezen de RES 1.0 vast te stellen. Het is onduidelijk wat er gebeurt als één of meer gemeenten toch niet de RES vaststellen. Waarschijnlijk zal de RES 1.0 dan alsnog worden aangeboden aan het Rijk, maar met de kanttekening dat er minder bestuurlijk draagvlak voor is.

Wij hebben het voornemen om de provinciale samenwerking te bestendigen
De RES 1.0 en de Regionale Structuur Warmte zijn in provinciale samenwerking, ook met maatschappelijke organisaties, opgesteld. Deze samenwerking en afstemming heeft ook naar de toekomst toe meerwaarde. Wij hebben om die reden de intentie uitgesproken om deze

[1] Elektriciteit, Gebouwde omgeving, (Zware)industrie, Mobiliteit en Landbouw/landgebruik

samenwerking na 2021 te bestendigen. De ondertekende intentieverklaring is ter informatie bijgevoegd.

1.2 Met het vaststellen van de RES 1.0 wordt voldaan aan de landelijke doelstelling om in 2030 35 TWh duurzame elektriciteit op te wekken.
De concept RES'en van alle regio's zijn vorig jaar getoetst door het Planbureau voor de Leefomgeving. Hieruit bleek al dat met het totaal van alle RES'en de landelijke doelstelling van 35 TWh duurzame elektriciteit opwek in 2030, met een bandbreedte tissen 32 en 48 TWh, wordt gerealiseerd. Het is de verwachting dat het gezamenlijk bod van alle regio's bij de RES 1.0 daar nog boven uitstijgt. Het is daarom niet waarschijnlijk dat na doorrekening van de RES'en 1.0 er nog onderhandelingen tussen de regio's nodig zijn over een herverdeling of een restopgave.

1.3 In de RES 1.0 is invulling gegeven aan de oproep om een hoger bod op te nemen.
In de concept RES was opgenomen dat onze regio in 2030 tenminste 2,3 TWh aan duurzame elektriciteit wil opwekken. Deze bijdrage was gebaseerd op de tot dan toe reeds gerealiseerde en vergunde projecten. Bij de behandeling van de Concept RES is meerdere malen de oproep gedaan door verschillende gemeenteraden, colleges en de maatschappelijke organisaties georganiseerd in de Friese Energie Alliantie (FEA), om in de RES 1.0 een hogere ambitie op te nemen. Voor de RES 1.0 is de inventarisatie van de projecten geactualiseerd. Met deze actualisatie is de opwek van reeds gerealiseerde en vergunde projecten toegenomen tot 2,5 TWh. Daarnaast zijn ook de individuele ambities van de gemeenten in de regio Fryslân opgehaald. Hieruit blijkt dat er in Fryslân voldoende ambitie is om de Friese bijdrage te verhogen naar de productie van tenminste 3 TWh duurzame productie van elektriciteit op land.

1.4 De ambitie van Opsterland is onderdeel van het bod
Binnen de RES Fryslân verschillen de ambities. Bij gemeenten, Wetterskip en provincie zijn er verschillen in doelen en het tempo waarin deze doelen te realiseren. Om aan de ambitie van de RES 1.0 te voldoen hebben wij voor de duurzame opwek van elektriciteit (voor de bebouwde omgeving) in de periode naar 2030 nog een opgave voor de opwek van 0,018 TWh. Dit komt overeen met bijvoorbeeld de aanleg van 18 ha zonnepanelen. Dit past binnen onze ambitie om in 2035 energieneutraal te zijn.

1.5 Het bod van 3 TWh is realistisch en haalbaar
De opwek van 2,5 TWh. is min of meer al gegarandeerd door reeds gerealiseerde en vergunde projecten. Netbeheerder Liander heeft voor de RES 1.0 een netimpact analyse uitgevoerd. Hieruit blijkt dat Liander in de periode naar 2030 onafhankelijk van de uitgesproken ambities een grote autonome groei voorspelt. De verwachting is dat alleen al met de autonome groei (dus zonder extra inspanningen) de doelstelling van 3 TWh wordt gerealiseerd.

1.6 Bij het opstellen van de RES 1.0 zijn de Friese inwoners zo goed mogelijk betrokken
De RES heeft een dusdanige impact op onze inwoners, dat ze goed moeten worden betrokken bij het proces. Voor de RES Fryslân is een communicatiebureau ingeschakeld, dat o.a. webinars voor inwoners organiseert, periodiek nieuwsbrieven uitbrengt en enquêtes heeft gehouden onder Friese inwoners. Aan de webinars hebben ruim 400 mensen deelgenomen. Binnenkort zal er een online platform/website worden opgezet, waar onder andere over de RES gecommuniceerd wordt. Specifiek voor onze gemeente is regelmatig gepubliceerd in de SA!.
Daarnaast willen wij benadrukken dat voor vrijwel alle initiatieven voor zon op land, die bijdragen aan de doelstellingen van de RES een participatietraject wordt gevolgd.

1.7 De Regionale Structuur Warmte Fryslân is een belangrijke bron voor onze gemeentelijke transitievisie warmte
Naast de opwek van duurzame elektriciteit richt de RES Fryslân zich ook op het regionale warmtevraagstuk. Als onderdeel van de RES kijkt de Regionale Strategie Warmte (RSW) naar deze regionale warmtevraag, welke warmtebronnen er beschikbaar zijn en welke infrastructuur daarvoor nodig is. Voor de besluitvorming op gemeenteniveau over de warmtetransitie is de RSW een ondersteunend document. Wij stellen op dit moment een Transitievisie warmte op die wij tegen het einde van dit jaar ter vastlegging aan uw raad voorleggen.

1.8 De definitieve Regionale Structuur Warmte (RSW) wijkt niet af van het concept dat u vorig jaar hebt vastgesteld

De definitieve Regionale Structuur Warmte (RSW) is, ten opzichte van het concept dat u vorig jaar bij de ConceptRES heeft vastgesteld, nauwelijks gewijzigd. Data zijn geactualiseerd, maar verder waren er geen aanpassingen.

Kanttekeningen

1.1 De RES 1.0 is gebaseerd op een beperkt deel van de (toekomstige) vraag.
De opgave in de RES 1.0 is beperkt tot de duurzame opwek van elektriciteit voor de bebouwde omgeving. De elektriciteitsvraag zal door autonome groei, de elektrificatie van de mobiliteit en de uitfasering van aardgas (fors) toenemen. Daarom wordt de RES tweejaarlijks geëvalueerd en geactualiseerd. In de RES 2.0 zal ook de energiebehoefte van de warmtevraag worden opgenomen.

1.2 Het netwerk van Liander kan duurzame initiatieven belemmeren
De ervaring in onze gemeente is dat het netwerk van Liander initiatieven voor de opwek van duurzame elektriciteit een beperkende factor kan zijn. Dit blijkt ook uit de impactanalyse die door Liander is opgesteld. Liander pleit om die reden onder andere voor regionale afstemming, om aansluiting te zoeken bij het bestaande netwerk en investeringsprogramma en de combinatie van (grootschalige) opwek (zon en wind).

1.3 In de RES 1.0 worden geen zoekgebieden aangegeven
In Fryslân is bewust gekozen geen zoekgebieden aan te wijzen, onder andere om geen grondspeculatie te creëren. Dit heeft het risico dat grote investeerders van buiten de regio grond gaan claimen, wat ten koste zou kunnen gaan van lokale initiatieven. Het niet aanwijzen van zoekgebieden heeft echter ook een aantal risico's:
- Als er zoekgebieden zijn helpt dit Liander bij het opstellen van haar investeringsprogramma.
- Het is mogelijk dat de landelijke overheid een aanwijzing doet en/of zelf zoekgebieden aanwijst. Omdat het bod van 3 TWh al goed onderbouwd is, is het niet waarschijnlijk dat dit gebeurt.

Middelen

Ons college heeft op 28 januari 2020 ingestemd met deelname aan het RES-traject, inclusief een financiële bijdrage van € 9000/per jaar voor de jaren 2020, 2021 en 2022. Hiervoor is een samenwerkingsovereenkomst ondertekend.

Voor de verdere toekomst is de RES Fryslân afhankelijk van bijdragen vanuit het Rijk, wellicht aangevuld met bijdragen vanuit gemeenten. Op dit moment is daar nog geen duidelijkheid over.

Uitvoering geven aan de Klimaatafspraken en de RES heeft geleid en zal leiden tot verdere taakverzwaring bij gemeenten. Dit heeft aandacht van de organisatie en krijgt aandacht in de reguliere cyclus van jaarstukken.

Bij de ondertekening van het Klimaatakkoord is afgesproken dat de extra kosten door de landelijke overheid zullen worden gecompenseerd. De onderhandelingen hierover zijn onderdeel van de kabinetsformatie.

Duurzaamheid

Met het vaststellen van de RES 1.0 committeert de raad zich aan de eigen - en Friese ambitie voor duurzame energie voor 2030 en de afspraken uit het Klimaatakkoord..

Evaluatie

De RES (inclusief de RSW) wordt tweejaarlijks geëvalueerd en zo nodig bijgesteld.

Bijlagen
1. Aanbiedingsbrief vaststellen RES 1.0
2. RES 1.0 (NL versie)
3. RES 1.0 (Friese versie)
4. Regionale Structuur Warmte
5. Achtergronddocumenten RES 1.0 Fryslân
6. Ondertekende intentieverklaring Samenwerking Energietransitie

Vertrouwelijke stukken ter inzage gelegd voor raadsleden
Geen

Burgemeester en wethouders van de Gemeente Opsterland,

De secretaris, De burgemeester,

Marjan van der Weij Ellen van Selm

Team	**:**	Samen Werken
Behandelend ambtenaar	**:**	Wim Wierda
Telefoonnummer	**:**	(0512) 386 222
Emailadres	**:**	wim.wierda@opsterland.nl

gemeente Opsterland

Ontwerp raadsbesluit

Raadsvergadering	**:**	7 juni 2021
Agendapunt	**:**	
Onderwerp	**:**	Vaststellen Regionale Energie Strategie 1.0

De raad van de Gemeente Opsterland,

gelezen het voorstel van het college van burgemeester en wethouders d.d.4 mei 2021,
besluit:

1 De Regionale Energiestrategie Fryslân (RES 1.0) en de bijbehorende Regionale Structuur Warmte Fryslân vast te stellen.

Aldus besloten in de openbare vergadering van de raad van de Gemeente Opsterland van 7 juni 2021.

De griffier, De voorzitter,

Thomas Oosterhaven Ellen van Selm